

N:o 132.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående löne-
regleringar för prästerskapet i föreslagna nya försam-
lingar i Stockholm; gifven Stockholms slott den 13 april
1905.*

Under åberopande af bifogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

att, därest beslut fattas om delning af Jakobs och Johannes församling i två eller flera och af Adolf Fredriks församling i tre eller flera församlingar med eget prästerskap, löneregleringar för prästerskapet i de nya församlingarna må, med iakttagande af de grunder, som stadgas i nådiga förordningen angående ordnande af prästerskapets i de territoriella församlingarna i Stockholm aflöning den 1 november 1872, af Kungl. Maj:t fastställas för tiden till den 1 maj 1925.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts,

Min Allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Carl von Friesen.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 13 april 1905.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern RAMSTEDT,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve GYLDENSTOLPE,
 Statsråden ODELBERG,
 HUSBERG,
 PALANDER,
 WESTRING,
 BERGER,
 MEYER,
 VON FRIESEN,
 VIRGIN.

Departementschefen, statsrådet von Friesen, yttrade härefter:

*Ang. löne-
regleringar
för präster-
skapet i före-
slagna nya
församlingar i
Stockholm.*

»På framställning af kyrkorådet i Jakobs och Johannes församling har Stockholms stads konsistorium i underdånig skrifvelse den 6 december 1904 hemställt om nådig stadfastelse å församlingens på kyrkostämman den 7 november 1904 fattade beslut om församlingens delning i två församlingar. Öfver denna framställning hafva, på grund af nådig remiss, utlåtanden afgifvits af öfverståthållareämbetet och kammarkollegium.

Likaledes har kyrkorådet i Adolf Fredriks församling, enligt därom af församlingen erhållet uppdrag, uti underdånig ansökning den 27 mars 1905, som af öfverståthållareämbetet med eget utlåtande och yttrande af Stockholms stads konsistorium öfverlämnats till Kungl. Maj:t, underställt Kungl. Maj:ts nådiga pröfning församlingens å kyrkostämman den 6 mars 1905 fattade beslut om församlingens delning i tre församlingar;

och har jämväl i detta ärende kammarkollegium afgifvit inforbradt underdånigt utlåtande.

Af handlingarna i dessa båda ärenden inhämtas, bland annat, följande.

Sedan fråga väckts om delning af Jakobs och Johannes församlings pastorat samt i anledning häraf särskilda kommitterade utsetts att utreda frågan, afgäfvo dessa kommitterade den 9 maj 1904 betänkande och förslag i ämnet.

Efter det därefter kyrkorådet yttrat sig i ärendet, fattade församlingen å förutberörda kyrkostämma den 7 november 1904 följande beslut, nämligen:

att församlingen skulle, så fort ske kunde, delas i två fullt självständiga församlingar, den södra benämnd Jakobs samt den norra Johannes församling, med gränsen dragen vid Lutternsgatan;

att prästerskapets löner i hvardera af dessa församlingar måtte för tiden till den 1 maj 1925, då den nu gällande löneregleringen ginge till ända, få bestämmas med iakttagande af de grunder, som stadgades i nådiga förordningen angående ordnande af prästerskapets i de territoriella församlingarna i Stockholm aflöning den 1 november 1872, hvilka löne-regleringar jämväl borde få omfatta frågan om antalet präster i de nya församlingarna;

att den vid delningens genomförande befintliga skuldbördan skulle öfvertagas af Jakobs församling;

att Jakobs församling skulle till en fond, som af Johannes församling endast finge användas till nybyggnadsföretag för kyrkliga ändamål eller för sådana större reparationsarbeten, hvilka ej vore att hänföra till det årliga underhållet, afsätta 400,000 kronor, att utbetalas med 20,000 kronor hvarje af de första 20 åren, efter det delningen trädt i kraft; samt

att, innan delningen genomfördes, ett nytt ändamålsenligt grafkor å Johannes kyrkogård skulle vara beslutadt och kostnaderna därför anvisade af Jakobs och Johannes församling;

hvarjämte beslut fattades i fråga om fördelningen och användningen af den nuvarande församlingen tillhöriga donationer och fonder.

Jämväl i fråga om Adolf Fredriks församlings delning verkställdes en förberedande utredning af särskilda kommitterade. Det af dessa uti den 6 februari 1905 afgifvet betänkande alternativt framställda förslag om församlingens tredelning blef, sedan kyrkorådet behandlat ärendet, å förutberörda kyrkostämma den 6 mars 1905 i hufvudsakliga delar godkänt af församlingen, dock under förutsättning af nådigt bifall till

samtidigt beslutad underdånig framställning om upphörande af den vid Adolf Fredriks kyrka fästade patronatsrätt.

Detta församlingens beslut innefattade:

1) att Adolf Fredriks nuvarande församling skulle, under förutsättning af nådigt bifall till den i förra delen af punkt 8) innefattade underdåniga framställning om patronatsrättens upphörande, så fort ske kunde, delas i tre fullt självständiga församlingar, med gränserna, på sätt närmare angåfves å en kommitterades betänkande bilagd karta, dragna mellan den södra och mellersta församlingen utmed Tegnér-, Dala- och Kungstengatorna samt mellan den mellersta och norra församlingen utmed S:t Eriksgatan, S:t Eriksplan samt Oden-, Hälsinge- och Frejgatorna;

2) att den södra församlingen, hvilken till församlingskyrka skulle hafva Adolf Fredriks kyrka, skulle benämnas Adolf Fredriks församling, den mellersta, hvilken till församlingskyrka skulle erhålla Gustaf Vasa kyrkan, Gustaf Vasa församling, och den norra, hvilken tills vidare till församlingskyrka skulle begagna sig af Matteuskyrkan, S:t Matteus' församling;

3) att prästerskapets löner i hvardera af dessa församlingar måtte för tiden till den 1 maj 1925, då den nu gällande löneregleringen ginge till ända, få bestämmas med iakttagande af de grunder, som stadgades i nådiga förordningen angående ordnande af prästerskapets i de territoriella församlingarna i Stockholm aflönning den 1 november 1872, hvilka löneregleringar jämväl torde få omfatta frågan om antalet präster i de nya församlingarna;

4) att den vid tiden för delningens genomförande befintliga behållningen i prästerskapets aflöningsfond skulle delas lika mellan församlingarna;

5) att Adolf Fredriks församling skulle öfvertaga fem åttondelar och Gustaf Vasa församling tre åttondelar af den odelade församlingens skuldbörda vid tiden för delningens genomförande, därvid, därest vid sagda tid församlingshus ej blifvit i församlingarna uppförda, i skulden skulle inräknas för församlingshus i Adolf Fredriks församling med bostad för komministern, i stället för det denne vid byte med Stockholms stad frångångna boställe, 190,000 kronor, för församlingshus med tomt i Gustaf Vasa församling 200,000 kronor eller, om tomt erhöles genom byte med Stockholms stad, 175,000 kronor och för församlingshus med tomt i S:t Matteus' församling 175,000 kronor;

6) att Adolf Fredriks och Gustaf Vasa församlingarna skulle afsätta dels till en fond för uppbyggandet af en ny församlingskyrka i S:t Matteus' församling eller ock till något annat församlingsändamål, hvar-

öfver församlingen hade laglig rätt att besluta, 100,000 kronor och dels till en fond för utgörande af ersättning till kyrkoherden i S:t Matteus' församling för mistad boställsjord 12,500 kronor, af hvilket belopp Adolf Fredriks församling skulle utgöra fem åttondelar och Gustaf Vasa församling tre åttondelar;

7) att Adolf Fredriks och Gustaf Vasa församlingarna hvardera skulle till sin kyrkoherde årligen utgifva i ersättning för mistad boställsjord 500 kronor; samt

8) att underdånig framställning skulle göras, att kyrkoherdetjänsterna i alla tre församlingarna måtte få tillsättas i den för regala gäll stadgade ordning och samtliga komministerstjänster i den ordning, som genom kungl. brefvet den 8 oktober 1875 föreskrifvits för andre komministern i den odelade församlingen;

hvarjämte församlingens beslut innefattade bestämmelser rörande fördelning och användning af nuvarande Adolf Fredriks församling tillhöriga donationer och fonder.

Uti de underdåniga utlåtanden, som i förevarande ärenden afgifvits af konsistorium och öfverståthållareämbetet, hafva dessa myndigheter, med vitsordande af behovet af församlingarnas delning, tillstyrkt fastställelse af församlingarnas ifrågavarande beslut, emot hvilka besvär icke blifvit vare sig hos konsistorium eller öfverståthållareämbetet anförda.

Jämväl kammarkollegium, som ansett, att någon tvekan ej kunde råda rörande behovet af en lämpligare anordning af de kyrkliga förhållandena inom ifrågavarande församlingar, har tillstyrkt de underställda förslagen om församlingarnas delning på af dem angifvet sätt.

I anledning af det vid Adolf Fredriks församlings beslut om församlingens delning fästade villkor af patronatsrättens upphörande, hvilken patronatsrätt enligt nådig resolution den 30 november 1773 tillkommer Kungl. Maj:t, har Hans Maj:t Konungen uti en af riksmarskalks-ämbetet med skrifvelse till ecklesiastikdepartementet öfverlämnad handling förklarar, att Hans Maj:t, under villkor att nuvarande Adolf Fredriks församling delades i tre själfständiga regala pastorat, afsade Sig och Sina efterkommande nämnda patronatsrätt.

Löneregleringar äro fastställda för Jakobs och Johannes församling den 30 december 1874 och för Adolf Fredriks församling den 12 mars 1875, båda för en tid af femtio år, räknadt från och med den 1 maj 1875. Enligt dessa löneregleringar skulle i församlingarna vara anställda,

i Jakobs och Johannes församling kyrkoherde och tre komministrar samt i Adolf Fredriks församling kyrkoherde och två komministrar. Förutom dessa ordinarie prästmän finnas numera åtskilliga pastorsadjunkter och pastorsadjunkter anställda inom församlingarna.

Uti båda lönereglerna har föreskrifvits, att, därest under den tid, lönereglerna vore gällande, församlingen indelades i distrikt, eller kapell därstädes inrättades, eller andra åtgärder för en förbättrad själavård komme att vidtagas, prästerskapet vore skyldigt att underkasta sig den förändring i tjänstgöring, som däraf föranleddes. Dessutom har, hvad prästerskapet i Jakobs och Johannes församling beträffar, genom nådigt bref den 6 maj 1881 föreskrifvits, att i fullmakter, som komme att utfärdas å prästerliga och kyrkliga befattningar inom församlingen, skulle intagas det förbehåll, att den utnämnde skulle vara skyldig underkasta sig de förändringar i afseende på tjänstgöring och löneförmåner, som kunde varda en följd af en förändrad reglering af pastoratet.

Nyssberörda i lönereglerna intagna föreskrift torde icke innebära förpliktelse för här ifrågavarande prästerskap att underkasta sig följderna af en församlingsdelning och, enligt hvad upplyst blifvit, har det uti nådiga brefvet den 6 maj 1881 föreskrifna villkor icke blifvit intaget i de fullmakter, som utfärdats för två efter denna tidpunkt i Jakobs och Johannes församling anställda prästmän.

Från de nuvarande ordinarie prästerna i Jakobs och Johannes samt Adolf Fredriks församlingar hafva emellertid till Kungl. Maj:t inkommit förklaringar, att dessa prästmän äro villiga att underkasta sig de förändringar i afseende å tjänstgöring, som af församlingarnas ifrågasatta delning kan blifva en följd. Innan delningen går i verkställighet, måste naturligtvis tillses, att ingen inskränkning sker i detta prästerskaps nu utgående löneförmåner. En öfverenskommelse i detta afseende torde vara lätt att före delningen få till stånd.

De ifrågasatta församlingsdelningarna kunna emellertid icke genomföras, med mindre de för de nuvarande församlingarna gällande lönereglerna sättas ur tillämpning och ny lönerglerna för en hvar af de fem nya församlingarna uppgöres. Dessa lönereglerna, som jämväl böra omfatta frågan om antalet präster i hvar och en af de nya församlingarna, böra påtagligen, på sätt församlingarna föreslagit, icke fastställas för längre tid än till den 1 maj 1925, vid hvilken tid flertalet af nu gällande lönereglerna i Stockholm upphöra att gälla. Beslut om upphäfvande af de nuvarande lönereglerna för Jakobs och Johannes församling samt Adolf Fredriks församling synes emellertid — vid det förhållande att nådiga förordningen angående ordnande af

prästerskapets i de territoriella församlingarna i Stockholm aflöning den 1 november 1872 hvilat på enahanda grunder som nådiga förordningen angående allmänt ordnande af prästerskapets inkomster den 11 juli 1862 — icke kunna komma till stånd utan Riksdagens medgifvande, likasom ock Riksdagens samtycke erfordras till den afvikelse från de i förordningen den 1 november 1872 gifna bestämmelser, som begränsningen af de nya löneregleringarnas giltighetstid till mindre än de nu föreskrifna femtio åren skulle medföra.

På grund häraf får jag nu allenast hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att, därest beslut fattas om delning af Jakobs och Johannes församling i två eller flera och af Adolf Fredriks församling i tre eller flera församlingar med eget prästerskap, löneregleringar för prästerskapet i de nya församlingarna må, med iakttagande af de grunder, som stadgas i nådiga förordningen angående ordnande af prästerskapets i de territoriella församlingarna i Stockholm aflöning den 1 november 1872, af Kungl. Maj:t fastställas för tiden till den 1 maj 1925.

Sedan Riksdagens svar å propositionen ingått, torde det tillåtas mig att ånyo i underdånighet anmäla de nu föredragna ärendena, före hvilkas slutliga afgörande yttranden torde böra inhämtas från de tilltänkta nya församlingarna beträffande hvad å förutberörda kyrkostämmor beslutits i afseende å inbördes förpliktelse emellan dessa församlingar.»

Hvad föredragande departementschefen hemställt behagade hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, på tillstyrkan jämväl af statsrådets öfriga ledamöter, i nåder bifalla; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

C. E. Blom.
